

Gail Carson Levine

Začarovaná

ella

Albatros

Začarovaná Ella

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.albatros.sk
www.albatrosmedia.sk

Albatros

Gail Carson Levine

Začarovaná Ella – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Gail Carson Levine

Začarovaná

Albatros

Gail Carson Levine: Ella Enchanted

Copyright © 1997 by Gail Levine

© 2004 Miramax, LLC. All Rights Reserved.

Courtesy of Paramount Pictures

Translation © Zuzana Štelbaská, 2021

Slovak edition © Albatros Media Slovakia s. r. o., 2021

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1999-5

ISBN e-knihy 978-80-566-2042-7 (1. zverejnenie, 2021) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-2043-4 (1. zverejnenie, 2021) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-2041-0 (1. zverejnenie, 2021) (ePDF)

Prekliata darom poslušnosti...

Mohli mi čokoľvek prikázať. Musel to byť však priamy rozkaz ako: „Daj si šál,“ alebo „Už aj choď do postele.“ Prianie ani požiadavka so mnou nerobili nič. Vety ako: „Mohla by si si dať šál,“ alebo „Prečo už nejdeš do postele?“ som pokojne ignorovala. No pred príkazom som bola bezmocná.

Ak by mi niekto prikázal skákať deň a pol na jednej nohe, musela by som to urobiť. A pritom skákanie na jednej nohe ešte nie je to najhoršie. Ak by ste mi rozkázali odťat' si hlavu, aj to by som musela vykonať. Bola som v neustálom nebezpečenstve.

Prvá kapitola

Tá bláznivá víla Lucinda ma v skutočnosti nechcela prekliat', ale obdarovať. Keď ani hodinu po tom, čo som sa narodila, nevedeli zastaviť môj neutíchajúci plač, víla sa mi pred mamou dotkla nosa. „Mojím darom je poslušnosť. Ella bude poslúchať na slovo. Teraz prestaň plakať, dieťa.“

Prestala som.

Otec bol ako vždy na obchodnej ceste, no bola tam naša kuchárka Mandy. Obe sa s mamou vydesili, ale nech sa to snažili Lucinde akokoľvek vysvetliť, víla nedokázala pochopiť, čo za hrôzu mi práve spôsobila. Viem si tú hádku živo predstaviť: Mandine pehy žiarili viac ako inokedy, strapaté sivé vlasy sa jej zježili všetkými smermi a dvojité brada sa triasla od hnevu. Vážna mama sa ani len nepohla, po pôrode boli jej hnedé kučery mokré a z očí jej zmizol smiech.

Iba Lucindu si neviem predstaviť. Netuším, ako vyzerala.

Moje prekliatie nezrušila.

Prvýkrát som si ho uvedomila na piate narodeniny. Ten deň si dokonale pamätám zrejme preto, že mi o ňom Mandy často rozprávala.

„Na tvoje narodeniny,“ začala zakaždým, „som upiekla nádhernú tortu. Šesťposchodovú.“

Bertha, naša hlavná slúžka, mi ušila neobyčajné šaty. „Boli modré ako polnoc s bielou šerpou. Už vtedy si bola na svoj vek malá a vyzerala si ako čínska bábička, s bielou stuhou vo vlasoch a líčkami červenými od vzrušenia.“

Uprostred stola stála váza s kvetmi, ktoré nazbieral ďalší náš sluha Nathan.

Všetci sme zasadli k stolu. (Otec bol znova preč.) Bola som nadšená. Celý deň som sledovala, ako Mandy pečie tortu, ako Bertha šije róbu a tiež ako Nathan trhá kvety.

Mandy rozkrojila tortu. Keď mi podala tanier, bez rozmyslu povedala: „Jedz.“

Prvý hlt bol fantastický. Celý kus som zjedla s radosťou a len čo zmizol, Mandy mi odkrojila ďalší. Ten už šiel ťažšie. Dojedla som a nik ma už viac neponúkal, no ja som vedela, že musím ďalej jesť. Zaborila som vidličku rovno do torty.

„Ella, čo to robíš?“ spýtala sa mama.

„Prasiatko,“ zasmiala sa Mandy. „Má narodeniny, lady. Nech si len vezme, koľko sa jej ráči.“ A na tanier mi položila ďalší kus.

Bolo mi zle a mala som strach. Prečo som nemohla prestať jesť?

Prehltáť bolo utrpenie. Každý kus vážil na jazyku tonu, a keď som sa ho snažila pretlačiť dolu hrdlom, bolo to ako mať v ústach guľu z lepidla. Rozplakala som sa.

Mame to došlo prvej. „Prestaň jesť, Ella,“ prikázala mi.

Prestala som.

Hocikto mi mohol čokoľvek prikázať. Musel to byť priamy rozkaz ako: „Daj si šál,“ alebo „Už aj choď do postele.“ Prianie ani požiadavka so mnou nič nerobili. Vety ako: „Mohla by si si dať šál,“ alebo „Prečo už nejdeš do postele?“ som pokojne ignorovala. No pred príkazom som bola bezmocná.

Ak by mi niekto nakázal skákať deň a pol na jednej nohe, musela by som to urobiť. A pritom skákanie na jednej nohe ešte nie je to najhoršie. Ak by ste mi rozkázali odťat' si hlavu, aj to by som musela vykonať.

Bola som v neustálom nebezpečenstve.

Keď som bola staršia, naučila som sa neposlúchnuť okamžite, no za každý moment navyše som draho zaplatila – strácala som dych, obracal sa mi žalúdok, krútila sa mi hlava a ešte kadečo iné. Príkaz som odialila, ale nie na dlho. Aj zopár minút utrpenia sa zdalo ako večnosť.

Mama požiadala moju vílu kmotričku, aby kúzlo zrušila. Víla kmotrička však povedala, že jediný, kto má takú moc, je Lucinda. No tiež zahlásila, že sa to jedného dňa môže zastaviť aj samo, bez Lucindinej pomoci.

Lenže ja som netušila ako. Dokonca som nevedela ani to, kto je moja víla kmotrička.

Namiesto toho, aby som poslúchala na slovo, Lucindino prekliatie zo mňa urobilo rebelku. Alebo som to možno mala prirodzene v povahe.

Mama len málokedy trvala na tom, aby som niečo spravila. Otec o prekliatí veľa nevedel a vídali sme sa príliš málo na to, aby odo mňa čosi požadoval. No Mandy bola panovačná, prikazovala mi niečo takmer pri

každym nádychu. Boli to milé príkazy alebo takzvané rozkazy pre moje dobro. „Poprikrývaj sa, Ella!“ Prípadne: „Podrž túto misku, zlatko, kým vyšľahám vajíca.“

Toto neškodné komandovanie som nemala rada. Síce som držala misku, no zároveň som s ňou kráčala, takže Mandy musela za mnou behať po celej kuchyni. Vravievala, že som bezočivá a pokúšala sa ma dostať presnejšími pokynmi, ktorým som sa postupne učila vyhýbať. Často nám trvalo príšerne dlho, kým sme spolu niečo urobili. Mama sa z nás smiala a povzbudzovala raz jednu a raz druhú.

Zvyčajne sa to končilo šťastne – ja som nakoniec predsa len urobila, čo Mandy chcela, alebo Mandy zmenila svoj príkaz.

Keď mi Mandy niečo prikázala z nepozornosti alebo nakázala urobiť čosi, o čom som vedela, že to tak nemyslí, spýtala som sa: „Musím to spraviť?“ A ona to prehodnotila.

Ako osemročná som mala kamarátku Pamelu, dcéru jednej našej slúžky. Raz sme v kuchyni sledovali, ako Mandy pripravuje marcipán. Mandy ma poslala do komory po pár mandlí a ja som sa vrátila len s dvoma. Poslala ma späť s presnejšími pokynmi, ktoré som síce plnila, no zároveň sa ich stále snažila podrývať.

Neskôr, keď sme s Pamelou zmizli v záhrade, aby sme sa napchali cukríkmi, opýtala sa ma, prečo som hneď nespravila to, o čo ma Mandy žiadala.

„Neznášam, keď mi rozkazuje,“ odvetila som.

Pamela samolúbo zahlásila: „Ja vždy poslúcham starších.“

„To preto, že to nemusíš robiť.“

„Musím, inak by mi oco jednu pleskol.“

„To nie je to isté. Ja som začarovaná.“

Páčilo sa mi, ako dôležito tie slová zneli. Kliatby boli vzácne. Lucinda bola jediná dostatočne pojašená víla, ktorá ich vedela bez rozmyslu na niekoho uvaliť.

„Ako Šípková Ruženka?“

„Až na to, že ja nebudem musieť spať sto rokov.“

„Aká je tvoja kliatba?“

Povedala som jej to.

„Takže ak ti hocikto niečo prikáže, musíš to splniť? Aj keby som to vyslovila ja?“

Prikývla som.

„Môžem to skúsiť?“

„Nie.“ Toto som nečakala. Zmenila som tému. „Budeme sa pretekať k bráne.“

„Dobre, ale prikazujem ti, aby si prehrala.“

„Potom nepretekám.“

„Prikazujem ti, aby si pretekala, a prikazujem ti, aby si prehrala.“

Pretekali sme. Prehrala som.

Oberali sme ríbezle. Musela som Pamele dať tie najsladšie, najzrelšie. Hrali sme sa na princezné a zlobrov. Musela som byť zlobor.

Hodinu po mojom priznaní som jej jednu vrazila. Zvýskla a z nosa sa jej vyvalila krv.

V ten deň sa naše kamarátstvo skončilo. Mama našla Pamelinej mame prácu ďaleko od nášho mesta Frell.

Po tom, čo ma potrestala za to, že som použila päšť, mi mama dala jeden z mála príkazov: Nikdy nikomu nepovedz o svojom prekliatí. Splnila by som to aj bez toho. Dostala som poriadnu výstrahu.

Keď som mala takmer pätnásť, s mamou sme ochoreli. Mandy nás liečila polievkou, v ktorej boli mrkvy, pór, zeler a vlas z chvosta jednorozca. Polievka bola vynikajúca, no obe sme neznášali pohľad na dlhé žltobiele vlasy plávajúce okolo zeleniny.

Keďže otec bol mimo Frellu, polievku sme pili posediačky v maminej posteli. Keby bol doma, nemohla by som vôbec byť v jej izbe. Nemal rád, keď som mu bola na blízku a, ako vravieval, plietla sa mu pod nohami.

Chlípala som polievku s plávajúcim vlasom, pretože mi to Mandy nakázala, a popritom som sa šklábila súčasne na jedlo aj na Mandin chrbát.

„Počkám, kým moja vychladne,“ povedala mama. Keď Mandy odišla, vlas vybrala von, polievku zjedla a až potom ho vrátila späť do prázdnej misky.

Na ďalší deň som bola celkom zdravá, no mame bolo oveľa horšie, bola taká chorá, že nevládala piť ani jesť. Vravela, že v hrdle má nôž a vnútri hlavy jej do kostí naráža zúrivy baran. Aby sa jej uľavilo, kládla som jej na čelo chladivé obklady a rozprávala jej rozprávky. Boli to staré známe príbehy o vílach, ktoré som tu a tam zmenila, a občas sa mi podarilo mamu rozosmiať. Až na to, že smiech sa často menil na kašeľ.

Keď ma Mandy prišla poslať na noc z izby preč, mama ma pobožkala. „Dobrá noc. Lúbim ťa, poklad môj.“

Boli to posledné slová, ktoré mi povedala. Ako som vychádzala z izby, začula som jej posledné slová pre Mandy: „Nie som veľmi chorá. Neposielajte po sira Petra.“

Sir Peter bol môj otec.

Ráno sa síce zobudila, no blúznila. Oči mala doširoka otvorené, rozprávala sa s neviditeľnými dvoranmi a nervózne kmásala svoj strieborný náhrdelník. Mne a Mandy, ktoré sme s ňou boli v izbe, nepovedala nič.

Hlavný sluha Nathan poslal po doktora, ktorý ma ihneď od mamy odohnal.

Vstupná hala bola prázdna. Pohla som sa k točitému schodisku a šla dolu, spomínala na časy, keď sme sa s mamou šmýkali po zábradlí.

Nerobievali sme to, keď bol niekto nablízku. „Musíme mať svoju dôstojnosť,“ šepala vtedy a mimoriadne vznešene vykročila k schodom. Nasledovala som ju, opakovala všetko po nej a bojovala so svojou prirodzenou nemotornosťou, šťastná, že môžem byť na chvíľu súčasťou tejto matkinej hry.

No keď sme boli sami, s jačaním sme sa šmykli dolu zábradlím. Potom sme opäť vybehli hore, šmykli sa a hneď nato zas, tretí a štvrtýkrát.

Na konci schodiska boli ťažké vchodové dvere, otvorila som ich a vyklázla do jasného slnka.

Vybrala som sa k starému hradu. Viedla tam dlhá cesta, no ja som si chcela niečo priať a chcela som to pranie vysloviť na mieste, kde by bola najväčšia šanca, aby sa aj splnilo.

Hrad ostal opustený, keď bol kráľ Jerrold ešte chlapec, hoci sa občas otváral pri zvláštnych príležitostiach, akými boli súkromné plesy, svadby a podobne. Bertha tvrdila, že v ňom straší a Nathan povedal, že je zamorený myšami. Záhrada okolo bola spustnutá, ale Bertha prisahala, že sviečkové stromy majú zvláštnu moc.

Šla som rovno do sviečkového hája. Stromy boli

nízke, zrezávali a viazali ich tak, aby rástli v tvare lustrov.

Pri želaní ste potrebovali niečo na výmenu. Zavrela som oči a zamyslela sa.

„Ak sa mame rýchlo uľaví, budem nielen poslušná, ale aj dobrá. Budem sa viac snažiť, aby som nebola taká nemotorná a nebudem toľko zlostiť Mandy.“

Nevyjednávala som o mamin život, pretože mi nenapadlo, že by mohla byť v smrteľnom ohrození.

Druhá kapitola

„Zanechala za sebou smútiaceho manžela a dieťa. Musíme ich utešiť.“ Takmer po hodine rečenia kancelár Thomas stíchol. Časť prejavu bola o mame. Teda aspoň dosť často vyslovoval „lady Eleanor“, ale osoba, ktorú opisoval – zodpovedná matka, oddaná občianka, verná manželka –, sa podobala viac na kancelára než na moju mamu. Chvíľu prednášal o umieraní, ale z väčšej časti hovoril o pute ku Kyrrii a jej vládom, kráľovi Jerroldovi, princovi Charmontovi a celej kráľovskej rodine.

Otec ma chytil za ruku. Dľaň mal vlhkú a horúcu ako hydrin močiar. Priala som si, kiežby som mohla stáť pri Mandy a ostatných slúžkach.

Vyvliekla som sa z jeho zovretia a o krok ustúpila. Prikročil ku mne a znova ma vzal za ruku.

Mamina truhla bola z lesklého mahagónu, v ktorom boli vyrezané rôzne motívy víl a elfov.

Keby tak mohli víly vyskočiť z lesa, vyriecť zaklínadlo a oživiť ju. A potom ešte jedno, ktoré by otca poslalo preč. Možno by to dokázala moja víla kmotrička. Len som netušila, kde ju nájsť.

Keď kancelár dorečnil, mojou úlohou bolo zavrieť maminu truhlu, aby ju mohli spustiť do hrobu. Otec mi položil ruky na plecía a postrčil ma.

Mamine ústa vyzerali prísne, boli úplne iné, ako keď ešte žila. Tvár mala prázdnu, čo bolo hrozné. No ešte horšie bolo zaškrípanie, keď sa vrchnák truhly posunul a sucho zaklapol. A ešte pomyslenie, že mamu berú preč v akejsi škatuli.

Slzy, ktoré som od rána zadržovala, sa predrali na povrch. Stála som tam pred celým dvorom a zavýjala dlhým detským plačom, neschopná zastaviť ho.

Otec mi pritlačil tvár k hrudi. Zrejme to malo vyzeráť, akože sa ma pokúša utešiť, no on sa len snažil stlmiť môj nárek, ktorý sa však stlmiť nedalo. Uvoľnil zovretie. Ostrým šepotom sykol: „Odíd' odtiaľto. Vráť sa, keď budeš schopná ticho stáť.“

Bola som rada, že musím poslúchnuť. Rozbehla som sa. Potkla som sa o svoju ťažkú čiernu róbu a spadla som. Kým mi niekto stihol priskočiť na pomoc, už som bola preč, koleno a ruka ma pálili.

Najväčší strom na cintoríne bola smutná vrbá – plačúci strom. Predrala som sa jeho konármi, hodila sa na zem a vzlykala.

Každý vravel, že som stratila mamu, ale ona nebola stratená. Bola preč a nech by som šla hocikam – do iného mesta, inej krajiny, do Kráľovstva víl alebo Jaskyne gnómov – nikde by som ju nenašla.

Už nikdy spolu neprehovoríme ani sa nezasmejeme. Ani si nezaplávame v rieke Lucarno. Ani sa nebudeme šmýkať po zábradlí či doberať si Berthu. A ešte milión iných vecí.

Vyplakala som sa a posadila sa. Vpredu na šatách sa čierny hodváb zmenil na hnedú špinu. Mandy by povedala, že som hotový prírodný úkaz.

Ako dlho som bola preč? Musela som sa vrátiť. Otec mi to nakázal a prekliatie ma nútilo poslúchnuť.

Keď som vyšla z úkrytu v strome, stál tam princ Charmont a čítal nápis na ktoromsi náhrobku. Ešte nikdy som pri ňom nebola tak blízko. Počul, ako som plakala?

Hoci bol princ odo mňa len o dva roky starší, bol oveľa vyšší a stál presne ako jeho otec, s nohami od seba a rukami za chrbtom, akoby sa pred ním konala prehliadka celej krajiny. Aj vyzeral ako jeho otec, hoci synova tvár bola jemnejšia a nemala také ostré črty ako tvár kráľa Jerrolda. Obaja mali žltohnedé kučery a tmavšiu pleť. Nikdy som nestála tak blízko kráľa, aby som vedela, že má nos poŕfkaný pehami, čo je na takej tmavej tvári dosť prekvapujúce.

„Môj bratranec,“ ukázal princ na náhrobok. „Nikdy som ho nemal rád. Mal som rád tvoju mamu.“ Pohol sa späť k jej hrobu.

Čakal, že sa k nemu pridám? Mala som si od jeho kráľovskej výsosti udržiavať nejakú vhodnú vzdialenosť?

Kráčala som síce vedľa neho, no medzi nami bolo toľko miesta, že by tadiaľ pokojne mohol prejsť koč. Prikročil bližšie. Všimla som si, že aj on plakal, no chodil vzpriamene a na rozdiel odo mňa bol čistý.

„Môžeš ma volať Char,“ vyhrkol zrazu. „Každý ma tak volá.“

Mohla by som? Nepovedala som nič.

„Aj otec ma volá Char,“ dodal.

Kráľ!

„Ďakujem,“ ozvala som sa.

„Ďakujem, Char,“ opravil ma. A hneď pokračoval: „Tvoja mama ma vedela rozosmiať. Raz na bankete mal prejav kancelár. Kým rozprával, tvoja mama hýbala vreckovkou. Našťastie som si ju stihol všimnúť skôr, než jej ju zhabal tvoj otec. Vytvarovala ju do podoby kancelárovho profilu, s otvorenými ústami a vystrčenou bradou. Vyzerala presne ako on, teda, keby mal kancelár farbu modrej vreckovky. Nechal som večeru tak a vybehol som von, lebo som sa musel zasmiať.“

Polovica cesty bola za nami. Začínalo pršať. V diaľke som rozoznala drobnú postavu, ktorá sama stála pri maminom hrobe. Bol to otec.

„Kam všetci odišli?“ spýtala som sa Chara.

„Odišli, pretože som ťa šiel hľadať,“ vysvetľoval. „Chcela si, aby počkali?“ Znelo to, ako keby sa zľakol, že ich snáď mal požiadať, nech počkajú.

„Nie, nechcela som, aby čakali,“ odvetila som a myslela tým, že pokojne mohol odísť aj otec.

Prešli sme ďalších pár krokov, keď Char zahlásil: „Viem o tebe všetko.“

„Vieš? Ako to?“

„Vaša kuchárka sa na trhu stretáva s tou našou. Hovorí o tebe.“ Nepozeral sa na mňa. „Vieš ty niečo o mne?“

„Nie.“ Mandy mi nikdy nič nepovedala. „Čo o mne vieš?“

„Viem, že vieš napodobňovať ľudí, ako to vedela lady Eleanor. Raz si napodobnila hlavného sluhu rovno pred ním a on si nebol istý, či je sluha on alebo ty. Vymýšľaš si vlastné rozprávky, padajú ti veci z rúk

a často sa potkýnaš. Viem, že si raz rozbila celú sadu riadov.“

„Pošmykla som sa na ľade!“

„Na ľadových kockách, ktoré si predtým sama rozsypala.“ Rozosmial sa. Nebolo v tom nič zlomyseľné. Bol to šťastný smiech, ako keď počujete dobrý vtíp.

„Bola to nehoda,“ zaprotestovala som. Tiež som sa usmiala, no po dlhom plači sa mi úsmev ešte trochu triasol.

Došli sme k otcovi, ktorý sa poklonil. „Ďakujem, výsosť, že ste odprevadili moju dcéru.“

Char poklonu opätoval.

„Pod’, Eleanor,“ povedal otec.

Eleanor. Nikto ma tak nikdy nenazval, aj keď to bolo moje pravé meno. Eleanor bola vždy moja mama a tak to malo aj ostať.

„Ella. Som Ella,“ opravila som ho.

„Tak teda Ella. Pod’, Ella.“ Uklonil sa princovi Charmontovi a nastúpil do koča.

Musela som ísť. Char mi podal ruku. Nevedela som, či mu mám do dlane dať svoju dlaň alebo ma potlačiť za lakeť. Nakoniec ma chytil uprostred paže, takže som sa druhou rukou musela oprieť o koč, aby som udržala rovnováhu. Keď zavrel dvere, potiahla som sukňu a ozval sa zvuk roztrhutej látky. Otcom heglo. Char sa za oknom znova rozosmial. Otočila som sukňu a nad lemom som zbadala dieru dlhú dobrých pätnásť centimetrov. Berthe sa to už nikdy nepodari zošiť tak, aby to nebolo vidno.

Odsadla som si od otca najďalej, ako to len šlo. Zízal von oknom.

„Príjemná udalosť. Prišiel celý Frell, každý, kto niečo znamená,“ podotkol, akoby mamin pohreb bol nejaký turnaj alebo ples.

„Nebolo to príjemné. Bolo to hrozné,“ šepala som. Ako by len mamin pohreb mohol byť príjemný?

„Princ bol k tebe milý.“

„Mal rád mamu.“

„Tvoja mama bola krásna,“ povedal smutne. „Je mi ľúto, že zomrela.“

Nathan pleskol bičom a koč sa pohol.